

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De speciebus luxuriæ. Pars II. quæ habet decem capitula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

Endor pars illa intelligit^r quæ operi carnali & generationi deseruit. Propter hanc vtilitatē cōparatur sui. Prou. 11. Circul⁹ aureus in narib⁹ suis, mulier pulchra & fatua. Sus si ex vna parte videret volutabrū, & ex alia parte lectū roseū, pri⁹ curreret ad volutabrū. Sic tales immūditā luxurie, delitiis paradisi preponūt. Licet diabol⁹ intelligi posset sus ista, & mulier ipse circul⁹ quē diabolus immergit in lutū omnis immunditiæ. Ad eādem vilitatē pertinet quod legitur Eccl. 9. Omnis mulier quæ est fornicaria, quasi stercus in via ab oībus prætereūtibus cōculcabitur.

¶ *Quod luxuria ponit hominem in misera seruitute.*

IN misera etiā seruitute ponit hominē vitium istud, nō solū, quia facit spiritū seruū eius qui sibi naturaliter deberet seruire, sicut corporis sui, sed etiā vilissimæ parti illius. Sed etiā propter seruitutē mulierū quæ est valde misera. Vñ Tul. Illū ego nō liberū dicā, cui mulier imperat, leges imponit: vocat, veniendū est: elicit, abeundū est: poscit, dādum est: minatur, extimescendū est. Hūc ergo nō tātū modo seruū, sed nequissimū seruū ego iudico. Hic. Nihil vili⁹ q̄ a carne vinci: nil gloriofius q̄ carnē vincere.

¶ *Luxuria videtur esse de numero peccatorum illorum de quibus dæmones erubescunt.*

PRÆTEREA Luxuria videtur esse de numero peccatorū illorum de quibus etiā erubescūt dæmones. Vnde gl. super illud Ezech. 16. Dabo te in animas odientium te filiarū Palæstinarū, quæ erubescunt in via tua scelerata. dicit gl. loquēs de spirituali Hierusalē: Tanta miseriæ Hierusalē erit correctio, vt erubescāt etiā dæmones nostrorū magnitudinē peccatorū. Cui⁹ ratio esse pōt hæc: peccatū diaboli, est, superbia: hominū verō, luxuria, & alia carnalia peccata. Luxuria verō videt^r esse turpior superbia, quæ quia min⁹ turpis creditur, minus vitatur. Luxuriā eō magis erubescūt homines, quia oēs turpē nouerūt. Præterea dicūt Magistri q̄, sunt aliqui dæmones q̄ memores sūc antiquæ nobilitatis, nō dignātur de luxuria tentare. Signū ad hoc est, q̄ Lucifer tentans dominum in deserto, non tentauit eum de luxuria.

De speciebus luxuriæ. PARS II. quæ habet decem capitula.

De Luxuria cordis & corporis.

CAP. I.

SEQUITUR de speciebus luxuriæ. Diuiditur autem Luxuria, vno modo in duas species, s. in luxuriam cordis, & luxuriā corporis. Ad has duas species pertinet quod legitur in Psal. Vt renes meos, & cor meū. Cōtra primā speciem est necessarium vt ad mamillas zona aurea sim⁹ præcincti, secūdū q̄ vidit Ioānes Apo. 1. Cōtra secundā oportet nos præcinctos esse ad renes, secūdum

visio

visionē, Ezec. 9. & Dan. 10. Leuavi oculos meos, & vidi, & ecce vir vnus vestitus lineis & renes eius accincti auro obrizo. Incontinentia verò cordis valde periculosa est propter hoc q̄ ille qui laborat hac specie incontinentia, peccat mortaliter toties quoties videt pulchram mulierem. Id̄o dicitur sagena eorum cor mulieris fatua. Eccl. 7. Inueni amariorem morte mulierē, quæ laqueus venatorum est, & sagena cor eius. Sagena totā aquam occupat: sic corde fornicatur cum omnibus fatua mulier.

De acceptione huius nominis Luxuria, & quòd enumerantur quinque species secundum vtraque acceptionem. C A P. II.

ALio modo diuiditur Luxuria in quinque species. Notandū tamen est q̄ hoc nomen Luxuria quandoque sumitur largius, quādoque minus largē. ¶ Primo modo Luxuria dicitur in ordinatus amor delectationis, quæ secūdu tactū est: sicut vitium Gulæ est inordinatus amor delectationis quæ est secūdu gustū: & cupiditas inordinatus amor pecunie: & secūdu hoc potest diuidi Luxuria in quinque species. ¶ Quartū prima pertinet ad suauitatē vestitū & lectorū. ¶ Secūda, ad suauitatē vnctionū qua antequi utebātur. ¶ Tertia, ad suauitatē balnearū. ¶ Quarta, ad tactus immundos illos membrorum quæ generationi nō deseruiūt. ¶ Quinta pertinet & ad mēbra generationi deputata. ¶ Et istæ species luxuriæ vocātur Luxuria, secundū quod hoc nomē Luxuria strictē sumitur. Et diuiditur in quinque species. ¶ Prima, est simplex fornicatio. ¶ Secūda, stuprū, quod est illicita defloratio virginū. ¶ Tertia, est adulteriū, qd̄ est ad alteri⁹ thorū accessio. ¶ Quarta est incestus, qui est cōsanguinearū vel affiniū abusus. Sub qua specie cōprehendi possunt peccata sanctimonialiū & etiā religiosorū. ¶ Quinta est, peccatū cōtranaturā, qd̄ fit duobus modis: quādoq; enim est, contra naturā quo ad modū, v̄ cū mulier supergreditur, vel cū sit bestiali modo illud opus, tñ in vase debito: quādoq; verò est cōtra naturā quantū ad substantiam, vt cū quis procurat vel cōsentit, vt semē alibi q̄ in loco ad hoc deputato effundatur. De quo vitio cū magna cautela loquendū est in prædicādo, & interrogaciones in cōfessionib⁹ faciēdo, vt nihil hominibus reueletur qd̄ illis præster occasionē peccādi. Et nota q̄ diabolus dicitur habere duas manus, quib⁹ frequēter homines capit, s. Gulam & Luxuriā. De quibus exponitur illud Psal. Cōsiderat peccator iustum: s. diabolus, & querit mortificare eum: dominus autem non derelinquet eum in manibus eius. Quinque digiti in prima manu, sunt quinque species Gulæ, quæ notantur in hoc versic. Præproperē, lautē, nimis, ardentē,

denter, studiosè. Quinq; digiti in secunda manu, sunt quinque species dictæ. *De peccato contra naturam. cuius magnitudo octo modis ostenditur.*

CAP. III.

Inter quas primo prosequemur de vitio cōtra naturam. Magnitudo hui⁹ peccati potest ostēdi octo modis. Primo, illis testimoniis scripturæ quæ hoc vitium asserunt maximū, vel nimium. Quale est illud quod dicitur Gen. 14. Homines autē Sodomitæ erāt pessimi, & peccatores, corā Deo nimis. Et 18. dicit dominus: Clamor Sodomorū & Gomorchaorū multiplicatus est: peccatū eorū aggrauatū est nimis: descēdā & videbo, &c. Greg. Nouitas tātē & inaudita turpitudinis quā admirationē & dubitationē parit in audiente. Vñ dominus quasi admirans & dubitans, super tanto scelere, introducit loquēs: Descēdā & videbo, &c. Incredibile eñ mihi videtur homines tantū flagitiū perpetrassē. Et nota q̄ de duobus peccatis, scilicet de homicidio & de vitio cōtra naturam, legitur clamor ascēdisse ad dominū: quia laborantes his duobus vitiis specialiter hostes Dei sunt & generis humani. Facto enim etiā non verbo, dicunt ei: Mascultū & fœminā creasti vt multiplicarentur, nos operā dabimus vt minuantur. Vnde quasi parificatur homicidio vitium istud. Ad istū etiā primum modū pertinet quod legitur de Ioseph Gen. 37. Accusauitque fratres suos apud patrem suum crimine pessimo, id est, de vitio cōtra naturam secundū vnā expositionem. Ad eundem modum pertinet illud verbum Aug. Adulteri; malū fornicationem vincit, vincitur ab incestu: peius enim est eñ matre, quā cum aliena vxore dormire. Sed omnium horum pessimum est quod cōtra naturam fit: vt si vit membro mulieris nō ad hoc concessio vtatur hoc execrabiliter fit in meretrice, sed execrabilius in vxore. Vnde & Clemens papa: Grauius peccant fornicati; id est, valde grauius: grauius adulteri: cūctis his grauius incestuosi: quos omnes transcendunt contra naturā delinquētes. Secundo, potest ostendi magnitudo huius peccati per vindictā iam sumptam à dño de peccato isto. Prima autem vindicta huius peccati fuit diluuiū. Inter alias causas enim diluuij ponit hoc Methodius, q̄ mulieres in vesaniā versæ, supergressæ viris abutebantur, & q̄ exarserant homines in alterutram cōiungentes. Secunda fuit subuersio quinque ciuitatum. In qua vindicta attendendum est, q̄ Dominus nō solum nocētes puniri voluit, sed innocentes paruulos etiā vnius diei. In hoc prouisum est pueris ne diutius viuentes sequerētur exempla patrum, & grauius damnarentur. Et etiā circumiacentes regiones puniri

puniti

puniti voluit: nec solū etiā homines, imò etiā animalia & terre
 nascencia. Ipsam quoq; terrā destruxit, eam conuertēdo in ma-
 re mortuū in quo nihil viuit, nec auis, nec piscis. Etiā cādelā vi-
 ua supernacās extincta mergit, quali igne infernali sumpta est
 ista vindicta. Nec potuit expectare ignis iste, donec carēta pec-
 cata punirentur. Vnde Grego. Gehennalis flāma motā non lu-
 stinens, Sodomorū prauēnit tollere nationem, & ipsam terram
 tantæ confusionis cōscitētia cōsumpsit ignis sulphureus & spiri-
 tus procellarū, & in lacum horribilem iolum omne redactum
 est. Et Genes. 19. Dominus pluit super Sodomam & Gomorram
 ignem & sulphur de cælo, & subuertit ciuitates has, & omnem
 eadē regionem, vniuersos habitatores vrbium, & cuncta terra
 virentia. Respicēs etiā vxor Loth post se, versa est in statuam
 salis, ad ostendēdum quantum displiceat Deo memoria huius
 peccati. Tertia vindicta fuit de Onan, de quo legitur Genes. 38.
 q̄ semen fundebat in terrā, & idcirco percussit eum dominus,
 eò q̄ rem detestabilem faceret. ¶ Tertio potest ostendi magni-
 tudo huius vitij per pœnam huic peccato taxatam. Vnde Leuit.
 20. Qui dormierit cum masculo fœmineo coitu, vterque ope-
 ratus est nefas: morte moriātur, sanguis eorū super eos. ¶ Quar-
 to, per cōminationem quā facit Deus huic peccato. Vnde Ioël.
 3. Congregabo omnes gentes, & deducam eos in vallem Iosa-
 phat, & disceprabo ibi cum eis. Et subiungitur causā vna disce-
 prationis: quia posuerunt puerum in protibulo. Quinto, potest
 ostendi per hoc q̄ Scriptura ita detestabiliter loquitur de pecca-
 to isto. Vnde ad Roman. 1. Masculi in masculos turpitudinem
 operantes. Non dicit aliquod turpe, sed ipsam turpitudinē vo-
 cat peccatum istud. Et ibidem: Vt contumeliis afficerēt corpo-
 ra sua, &c. Propterea tradidit illos Deus in passionēs ignomi-
 nia. Et Leuit. 18. Cum masculo non cōmisceris coitu fœmineo,
 quia abominatio est. Et Symmachus dicit, quod ineffabile est,
 & non debet homo loqui de peccato isto. ¶ Sexto quod multi
 antiqui inueniuntur non reputasse adulterium vel stuprum re-
 spectu huius peccati. Gen. 19. dicit Loth Sodomitis: Nolite, qua-
 so, fratres mei, nolite hoc malum facere: habeo duas filias quæ
 nondum cognouerunt virum, educam eas ad vos, & abutimini
 eis. Et Iud. 18. Habeo filiam virginem, & hic homo habet cōcu-
 binam: educam eas ad vos, vt humilietis eas, & vestrā libidinē
 impleatis: tantū hoc obsecro, vt scelus hoc contra naturam nō
 operemini in virum. ¶ Septimo, potest ostendi magnitudo hu-
 ius vitij, per hoc q̄ illud peccatum est adinuentio. Deus enim mul-

multò odit adinventiones in peccatis. Vnde super illud Esa. Vifirabo super fructū adinventionū vestrarū: dicit Greg. Deus plus punit studia peccatorū, quā peccata. Et in Plal. Ibunt in adinventionibus suis. Item, Corrupti sunt. & abominabiles facti sunt in studiis suis. ¶ Octavo potest ostendi magnitudo huius vitij per multiplicē effectū ipsius. Hoc vitij fœdus inter nos & Deū rumpit. Genus humanū quantū in se est, deltruit, hominem iumento inferiorē reddit. Propter hoc vitij fili⁹ Dei desit incarnari, vt dicit authoritas. Ad primum pertinet quod dicit Aug. Hoc vitio violatur societas quæ nobis cū Deo esse dicitur dū natura, cuius ipse author est, peruersitate libidinis polluitur. Sicut aliquis quū alius deteriorauit sibi rē suā, dicit, Vestra sit. Sic Deus illū quē ipse fecit hominem masculū, quum videt quod ipse fecerit se fœminam, nō reputat creaturam suam. Secundū vero planū est. Tertium verò potest ostendi per hoc, q̄ ille qui peccat peccato isto, nō obseruat legē, quā etiam bruta animalia obseruant. Aliæ species luxuriæ iumento assimilant hominē, sed hæc inferiorē reddit. Ideoq; Sodoma bene muta interpretatur: quia hoc peccatū reddet homines mutos in die Iudicij. Nō poterunt enim excusare se per ignorantia, quum ipsa natura legem docuerit ipsa bruta animalia, quam isti transgrediuntur.

De incestu, cuius peccati magnitudo quatuor modis ostenditur.

CAPVT. IIII.

Sequitur de incestu, cuius peccati magnitudo potest ostendi. ¶ Primò per pœnā taxatam huic peccato in lege. Postquam enim dominus prohibuit incestū & peccatum contra naturā, Leui. 18. subiungitur: Omnis anima quæ fecerit de abominationibus his quippiā, peribit de medio populi sui. Et eiusdem 30. taxatur pœna eadem huic peccato. ¶ Secūdo potest ostendi per hoc, q̄ Apostolus tradidit Satanæ cruciandum illum fornicatorem, qui cum nouerca sua peccauerat: secundū quod legitur 1 ad Cor. 5. ¶ Tertio potest idē ostendi per mala quæ ex hoc peccato sequuntur: vnde legitur 2. Reg. 12. q̄ Amō qui sororē suam corruerat, interfectus est à fratre suo Absalō. Nisi homines ab hoc peccato cauerent sibi, sequerentur inde non solum odia & homicidia, sed etiā fratricidia. ¶ Quarto potest ostendi per hoc quod peccatum istud hominem quasi canem reddit. Canis enim in opere illo non obseruat consanguinitatem.

De Adulterio & speciebus eius, cuius magnitudo in septem ostenditur.

CAPVT V.

Sequitur de adulterio: quod diuiditur in duas species: scilicet

D d

in simplex adulteriū, quod est cum vxoratus peccat cum soluta & econuerso. Et in adulteriū duplex, quod est cum vxoratus peccat cum vxore alterius. ¶ Septem autem sunt per quæ potest ostēdi magnitudo huius peccati. ¶ Primò per hoc, q̄ est cōtrarium sacramento matrimonij quod ipse Deus instituit & in paradiso, & in statu innocētia. Vnde nō sit contumelia tanto sacramento absq̄, magna contumelia Dei. ¶ Secūdo per hoc, q̄ est contrarium iuri naturali. Vnum enim ex præceptis iuris naturalis est hoc, Quod tibi nō vis fieri, alij ne feceris. Hoc nullo modo vellet alijs sibi fieri, vt quis cū vxore sua peccaret. Multi sunt qui potius permitterent se interfici, vel exheredari, quàm hoc sustinerēt. Ius ergo naturale dicit homini, q̄ hoc nullo modo debeat facere alij, quod ab eo odit sibi fieri. ¶ Tertio potest ostēdi per hoc, qd̄ prohibitio adulterij in Decalogo, immediatē ponitur post prohibitionē homicidij, & ante prohibitionē furti, vnde Clemēs Papa: Quid in omnibus peccatis adulterio grauius? Secundū enim in p̄nis tenet locum; id est, in prohibitionibus. Homicidio quodammodo assimilatur adulterium. Cum enim vir & mulier sint vna caro: qui aufert vxorem suā alicui, idem est ac si seipsum ei auferret. Exuperat autē istud peccatum omne furtū: quia quod aufertur, cū sit creatura rationalis, melius est quacunq; terrena substātia. ¶ Quarto potest idē ostēdi per legē quæ habetur Leui. 10. Vbi sic dicitur: Si merchatus quis fuerit cum vxore alterius, & adulterium perpetrauerit cum vxore p̄ximi sui, morte moriatur: moriatur & merchus & adultera. Eadem p̄na punitur hoc peccatū secundum leges mundanas, nec recipitur aliqua redēptio: Quinto ostenditur idem per hoc q̄ legitur Dñs dixisse Dauid cū adulterans esiet, 2. Reg. 12. Nō recedet, ait, gladius de domo tua, vsq; in sempiternum, eò q̄ despexeris me, & tuleris vxorē Vria Hethæi. ¶ Sexto potest ostēdi per mala quæ inde sequuntur. Sequuntur autem ex hoc peccato exheredationes filiorum. Vnde Eccl. 22. Mulier relinquens virum suum peccabit statuens hereditatē ex alieno matrimonio. Sequuntur etiā inde homicidia. Vnde Dauid cū in adulterium cecidisset, fecit interfici fidelem militem suum. Sequitur etiā inde multoties, vt scilicet quis cognoscat filiā patris sui, vel eius vxorē, ignorans quis sit pater eius. ¶ Septimò potest ostēdi magnitudo huius peccati per iudiciū zelotypiæ: de quo Num. 5. Si declinasti à viro tuo atque polluta es, & concubuisti cum altero viro, his maledictionibus subiacebis. Per te Dominus in maledictionem exemplūque cunctorum in populo.

populo. Putrefacere faciat femur tuum, & tumens vterus tuus dirumpatur, &c. & Ezech. 35. Vnusquisque vxorem proximi sui polluit: & hæreditate terram possidebitis.

De Stupro, cuius peccati magnitudo ostenditur. CAP. VI.

Sequitur de Stupro, quod est illicita defloratio virginū. Cuius peccati magnitudo ostēdi potest. ¶ Primò ex hoc q̄ Sichen filius Emor, qui Dinā filiam Iacob deflorauit, interfectus est hac de causa cū patre suo & toto populo vrbis suæ: vt legitur Gen. 34. ¶ Secundò potest idē ostendi per hoc q̄ idem peccatū aufert virginitatem, cui debetur fructus centesimus: cū coniugacis debeat solum tricesimus, viduis solum sexagesimus. Satis deteriorat terrā, qui facit vt non possit reddere nisi sexagesimum fructū, vel tricesimum, cū prius redderet centesimum. Qui illicitè deflorat aliquam, aliquādo est occasio mille fornicationū, quas ipsa faciet postea. Sicut ille qui primò rumpit clausurā vineæ, occasio est illius dāni quod faciūt qui postea intrāt, qui aliter nō intrassent Et aufert ei quādoq; q̄ nunquam de cætero maritum habebit. Ad detestationē etiam huius peccati facit q̄ bonum quod ipse aufert, scilicet virginitatis bonum, est irrecuperabile & irecompensabile. Vorū virginitatis non recipit dispensationem, quia nec recompensationē.

De simplici Fornicatione. CAP. VII.

Ad simplicis fornicationis detestationem sufficere possunt quæ dicta sunt de luxuria generaliter. Addere tamen hoc possumus, q̄ hoc peccatū est detestabilius etiā homicidio vel rapina, in hoc q̄ illa nō sunt substantialiter mala: potest enim aliquis velle occidere aliquē meritorie, sicut iudex amore iustitiæ. Et aliquis potest accipere alienū in summa necessitate: sed nullus potest fornicari scienter, quin mortaliter peccet. Ponamus q̄ aliquis malum non cogitauerit, nec dixerit, nec fecerit, & omnia egerit bona quæ excogitari possunt, & semel tantum fornicatur, & sic decedit absque pœnitentia, ex necessitate damnabitur. Si omnes missæ quæ vsq; ad finē mundi celebrabūt ab ecclesia pro eo celebrarētur, nō liberaret eum à morte æterna. Ad detestationē etiam istius peccati facit quod legitur Numer. 25. q̄ cū esset fornicatus populus Israël cū filiabus Moab: iussit Dñs cunctos principes populi suspendi in patibulis contra solem. Et occisi sunt de populo xxiii. millia hominū. Et Phinees qui interfecit Zabūi coeuntem cū Madianitide, sacerdotium sempiternum meruit, & irā Dei à populo diuertit. Et licet fornicatio genus sit omnis illiciti coitus: qui fit extra

vxorem: tamen specialiter intelligitur in vsu viduarum, vel meretricum, vel concubinarum.

¶ De peccato meretricum.

Ad detestationē huius fornicationis quæ fit cū meretricib⁹, facit hoc, q̄ quādo aliquis se credit cū talibus peccare simplici fornicatione, ipse quādoq; cōmisit adulteriū vel incestū. Sape enim tales mulieres cōiugatae sunt, & forsitā à cōsanguineis ei⁹ q̄ peccāt cū eis cognita. Vnde cōmittit se, q̄ cū talib⁹ peccat magno discrimini. Et licet nō sint cōiugatae vel affines ei, ipsæ tamē æquē peccāt ac si forēt: ex quo æqualis est cōtēpt⁹. Ad detestationē verò illi⁹ fornicationis q̄ fit cū viduis, facit hoc q̄ peccās cū talibus aufert eis honorē. Ad detestationē verò eius q̄ fit cū cōcubina, facit hoc, q̄ talis fornicatio fit cū scādalo p̄ximi.

¶ De raptu.

Est autē alia species luxuriæ præter prædictas, q̄ Raptus dicitur. Est autē rapt⁹, cū puella violēter à domo patris educitur, vt corrupta in vxorem habeatur, siue puella, siue parvula. Vis illata constiterit. Hoc peccatum tantum est, q̄ morte punitur.

De alia diuisione Luxuriæ. Et primo de Luxuria Clericorū. C A P. VIII.

Tertio modo potest diuidi peccatū Luxuriæ secundum diuersitatē subiectorū in quibus est, vt diuidatur in luxuriā laicorū, clericorū & religiosarū personarū. ¶ De luxuria verò laicorū nihil aliud dicemus quā de luxuria: in genere dictū sit. Sed de aliis duab⁹ speciebus dicemus, quia grauius est peccatū illud in clericis religiosis p̄sonis: & aliter pōdesandū est in eis, quā in laicis. Vnde pōdus sanctuarij maius erat ceteris pōderibus mercatorū & ciuium, ad designādum, q̄ aliter ponderanda sunt peccata laicorum & peccata eorum qui sancti deberent esse, quibus dicitur in Esa. Mundamini qui fertis vasa Domini.

¶ Quæ aggrauant peccatum carnis in clericis.

SEPTEM autē sunt quæ aggrauant peccatū carnis in clericis in sacris ordinibus cōstitutis. ¶ Primū est, voti fractio, & est ista circūstātia valde aggrauās peccatū, q̄ satis apparebit, si aliquis attēdat quā pretiosum sit qd̄ talis aufert Deo, & q̄ res sancta sit. Hæ duæ circūstātiæ aggrauare solēt peccatū rapinæ: pretiositas rei quæ rapitur, quia magis dānificatur p̄ximus: & sanctitas ipsius quia tūc nō est solūm furtū, imò etiā sacrilegium. Castitas verò quā iste promisit Deo cū sacros ordines suscepit, quā Deo aufert cū fornicatur, res irrecōpēabilis est. Vnde Eccl. 26. Omnis pōderatio nō est digna animę continētis. Res etiam sancta est, cū sit Deo oblata. Vnde contrectatio eius inuito dño facta

facta est sacrilegiū. ¶ Secundū est scandalū & derisio populi. Vnde Hier. Clericus aut honestior est cæteris, aut aliis est fabula. ¶ Tertiū est sciētia: vnde Greg. Vbi maius est sciētia donum trāsgressor maiori subiacet culpa. ¶ Quartū est hoc, qđ ad seruitiū Dei assumpti sunt. Sicut enim q̄ fornicat in ecclesia, magis peccat, quā q̄ fornicatur in domo cōmuni, eo q̄ ecclesia sit Dei seruitio deputata: sic maius est peccatū luxuriæ in clericis qui sunt Dei seruitio deputati, quā in laicis. ¶ Quintū est, q̄ ipsi sunt de familia Dei, & eius expēsis viuunt, & vestiuntur: proditores enim sunt quādo illū impugnāt, de cuius bonis viuunt & vestiuntur. Et Dei cōtumelia etiā maior est: quia à suis contēnitur: vnde in Plal. Si inimicus meus maledixisset mihi. ¶ Sextū est hoc, q̄ ipsi decipiunt populum qui dat eis eleemosynas, vt ipsius peccata deleant orando, & gratiā impetrēt sanctitate vitæ suæ: quod ipsi nō faciūt, quia secundū Greg. cū indignus ad intercedendū mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Ber. Qui ambulāt in carne, Deo placere non possunt, & placere velle præsumūt. ¶ Septimū est, dignitas officij, ad quod ordinati sunt, quod specialiter pertinet ad sacerdotes. Sicut enim grauius peccaret qui calicē benedictum in lutum proiiceret, vel aliter macularet, eō q̄ ad cōtinendum Dominicū sanguinē sit deputatus: sic sacerdos valde peccat grauius, qui ad suscipiendū Dominicū corpus & sanguinē ordinatus est, quando peccato carnis se maculat. Et sicut etiā ille grauius peccaret, qui in calice inquinato manētē immunditia in eo sanguinē Dñi poneret: sic valde grauius peccat ille qui foetore luxuriæ inquinatus antequā ab immunditia illa se abluerit, corpus & sanguinē Dñi sumere præsumit. De quo Amb. Qui indignè Christum sumit, idē est ac si interficiat: & Aug. super illud ad Hebr. 10. Irritā quis faciens legem Moyse, sine vlla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcauerit? Conculcat Christum qui liberè peccat, & absque timore, & qui eo indignè participat.

¶ *Quod peccatum Luxuria valde indecens sit in sacerdote.*

NOTA q̄ peccatum Luxuriæ valde indecens est in sacerdote. Et hoc quinque de causis. Et quia homo, & quia Dei minister, & quia Angelus, & quia plulquā Angelus in aliquo, & quia videtur Deus, vicē enim Dei tenet. Ad primum enim facit illud Seneca: Voluptas nihil habet magnificū, nihil quod naturam Deo proximam deceat ministerio membrorū vilium ac turpium veniens. Appetitus fornicantis est brutalis concupi-

scientia brutorum viso delectabili tam citò accenditur, & non habet in potestate sua vt eam temperet vel extinguat. Sic fornicator vult appetitum suum implere quantumcumque malū inde sibi accidere debeat. ¶ Ad secundū nota, quòd si diuites huius seculi tantum amant munditiam in eis qui sibi seruiunt cibum præparado, quid ille de quo legitur in Cant. Qui pascitur inter lilia: id est, puritate delectatur? Aug. Melius est spiritualia penitus omitti, quàm impurè tractari, vel tangi. In ecclesiasticis officiiis dominus non frequentiam ministrorum, sed deuotionem probat animorum. Ad tertium pertinet quod legitur in Malac. 3. cap. Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius: quia angelus domini exercituum est: plus est etiam quàm angelus, quantum ad dignitatem sacerdotale, quam non credimus angelis esse concessam. Non enim si proferret angelus verba illa, Hoc est corpus meū: Hic est sanguis meus: fieret transubstantiatio: quia nõ habet ordinem qui ad hoc exigitur. Nec angelis legimus dictum esse, Quorum remisistis peccata remissa sunt: vt legitur discipulis dictum Ioan. pen. Hoc tamen verbum sanè intelligendum est. ¶ Est etiam vt Deus. Vnde super illud Matt. 16. Vos autem quem me esse dicitis: dicit glo. interli. vos ab aliis discreti non homines, sed dii. Et in Leuit. Diis non detrahes: & principi populi tui non maledices. Et quale est hoc, quod ille amat vt porcus qui est vt Deus.

De peccato carnis in personis religiosis, cuius magnitudo peccati sex modis probatur. CAP. IX.

Consequenter ostendendum est quomodo aggrauetur peccatum carnis in religiosis personis. Et primo ostendemus hoc generaliter in quibuscunque religiosis personis. deinde specialiter in sanctimonialibus. Et nota quòd septem circumstantiæ aggrauantes peccatum clericorum qui sunt in sacris ordinibus constituti, possunt similiter ad peccata religiosarum personarum referri. Sed causâ breuitatis de hoc ad præsens dimittimus. ¶ Sex autem sunt per quæ ostēdi potest quàm aggraueretur hoc peccatum in religiosis. ¶ Primū est hoc, quòd Moyses narrat Gen. 6. tâquã causam diluuij: Cùm cœpissent, inquit, homines multiplicari super terram, & filios procreassent: videntes filij Dei filias hominum quòd essent pulchræ, acceperunt vxores sibi ex omnibus quas elegerant. Si enim displicuit tantum Deo quòd filij Dei filias hominum in vxores acceperunt, quantum credendum est displicere Deo cum filij Dei cum filiabus hominum fornicantur? ¶ Secūdum est, quòd cœtus religiosorum nobilior

paris

pars est in corpore Christi, scilicet ecclesia: unde per faciem in-
 telligitur, & ideo sponso Ecclesie maximè displicet macula in
 eis: unde ipse dicit in Can. sponsæ: Ostende mihi faciem tuam.
 Qui magnam alicui vult facere contumeliam, maculat ei faciẽ.
 Unde Iudai in faciem Christi expuerunt, vt contumelia maior
 esset. Sic Christo cõtumeliam magnam faciunt, qui faciẽ spon-
 sæ, pro qua abluenda faciẽ propriam sputis Iuda:orũ expoluit,
 maculant vel in se vel in aliis. ¶ Tertium est hoc, q̃ peccatum
 carnis in religiosis apostasia est. Si enim qui habitum religionis
 deserit, apostata iudicatur: cum castitas magis substantialis sit
 religioni quàm habitus qui castitatem deserit, apostata est. Un-
 de de tali verum est, quod legitur Prover. 6. Homo apostata vir
 inutilis. Nec quantũ ad Deum utilis est: quicquid enim facit in
 claustris, nõ valet ei ad meritũ vitæ æternæ. Et quo ad homines
 inutilis est, cum eis sit scandalo & derisioni. ¶ Quartum est hoc,
 q̃ diabolus ita studet & laborat vt religiosos faciat cadere, præ-
 cipuè in peccatum carnis. Unde Eccle. 13. Venatio leonis onager
 in cremo. Leo est diabolus, cuius venatio est monachus in ere-
 mo claustris. Diabolus est quasi leuator. cibos inuisitatos quarẽs.
 Unde Habacuc 3. Incrassata est pars eius, & cibus eius electus.
 ¶ Quantũ placeat diabolo peccatum carnis in religiosis, potest
 ostendi ex hoc, quod legitur in diabolo Gregor. quòd Andreas
 Fundanæ ciuitatis episcopus, cũ vitam virtutibus multis plenã
 duceret & continentẽ, quandam monialem quã secũ prius ha-
 buerat, noluit ab episcopi sui cura repellere, certus de sui & eius
 continẽtia. Sed hostis eius cœpit speciem oculis eius imprime-
 re, aditum tentationis exquirẽs. Quadam verò die Iudæus qui-
 dam de Campania Appiam tendẽs, cum iam esset nox, nesciens
 quò declinaret, iuxta Apollinis templum se contulit. Nocte ve-
 rò media dum præ timore vigilaret, vidit malignorum spiritũ
 turbam in ecclesiam aduenire, quorum princeps discutere cœ-
 pit quid egissent. Et post multum venit vnus qui in Andree ani-
 mum per speciem sanctimonialis quãdam tentationem carnis cõ-
 mouisse aperuit. Cum verò malignus spiritus qui præerat in-
 hians audiret, adiunxit, q̃ ad hoc peruenit tentatio, vt die præ-
 terito in terga eiusdẽ sanctimonialis feminae alapã daret. Tũc
 blandè exhortatus est eũ, vt perficeret, quod cœperat, vt singu-
 larè palmã teneret. Tunc Iudæus accedens ad episcopũ, dilige-
 ter ab eo, licet hoc celare vellet, extorsit. Quẽ episcopus ad fidẽ
 monuit, & baptizauit. Ad idẽ facit quod legitur in Viris patrũ,
 quòd dicebat quidam Thebasus senex, q̃ filius fuisset sacerdotis

idolorum. Et cum quadam die videret patrem suum in templo sacrificantem idolis, vidit & sathanam cum malitia sua astatem. Quae cum singuli daemones adorarent, retulerunt facta nequitiae suae. vnus ait, Per xxx. dies homines vnus provinciae plurimos occidit. Alius dixit, per xxx. dies plurimos se submersisse in mari. Alius se per decem dies interfuisse nuptiis, & sponsum & sponsam occidisse, & multam effusionem sanguinis incitasse. Hoc audito omnes sathan flagellari iussit. Tandem vnus ait, per xl. annos incitasse se quendam monachum in eremo ad peccandum, & vix illa nocte copulasse eum fornicari. Tunc surgens & osculans eum imposuit ei coronam quam habebat, dicens quid maximum fecisse. ¶ Quintum est hoc, quod dominus legitur ita graueri puniuisse peccata illa quae in claustris sunt commissa. Primum claustrum fuit in caelo, in quo ipse Deus abbas fuit: in quo quidam conspirationem fecerunt, & absque spe veniae damnati sunt. Secundum claustrum fuit in terrestri paradiso, in quo qui inobedientes fuerunt, de paradiso expulsi & morti cum tota successione sua damnati sunt. Tertium claustrum fuit in principio Ecclesiae, in quo Petrus fuit abbas, in quo qui proprietarij esse voluerunt, morte subitanea perierunt. Causa autem quare peccatum in claustris commissum adeo Deo displiceat, potest esse duplex. Vna tangitur Esaiae 26. vbi sic legitur: In terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Dei. Multum displicet Deo quod diaboli filius locum occupet, in quo deberet esse vir sanctus. Secunda causa est: quia claustrales debent esse serui Domini, proprie proprii. vnde valde magnam contumeliam reputat sibi hoc Deus, quum a talibus se contemni videt. ¶ Sextum est hoc, quod vita claustralis est angelica vita. Imitari enim debet angelicam vitam in puritate per castitatem. In carne enim praeter carnem viuere, non humanae est naturae, sed virtus angelicae. Et in charitatis seruire vsque ad omnium communionem. Et in persecutione obedientiae: vt sicut in caelo, sic ibi voluntas Dei perfecte fiat. Claustralis ergo angelus est. Ergo vel malus vel bonus. Si malus est, diabolus est vel daemon. Nihil enim aliud est malus angelus, quam diabolus. Et sic claustrales luxuriosi sunt daemones incubi. Hier. Professis Christianae religionis militiam, nihil est medium inter angelos & daemones. Aut enim erunt angelis aequales, aut demonibus non impares. ¶ In claustralibus videtur hoc peccatum maximum esse & indecens: quia spiritualissimi deberent esse. Et hoc peccatum praeter ceteris carnales eos reddit. Efficitur enim in hoc peccato homo totus caro. Macula enim intolerabilis est in oculo, quae parum grauet in alio membro. Viri enim contempla-

tium

tiui sunt vt oculus.

¶ *De peccato carnis in Monialibus.*

SEQUITUR de peccato carnis in sanctimonialibus. Quod adeo graue est, quod non est sola fornicatio, imò est ibi adulterium, & incestus, & stuprum, & quasi peccatum contra naturam. Adulteriũ est ibi, quũ sit accessio ad spõsam Christi. ¶ Et valde est graue genus adulterij, si attẽdatur, quod desponsata sit Altissimo quanto enim nobilior est cui desponsata est, tãto maior est contumelia. Ipsi enim est desponsata, cui angeli deseruiũt. Attẽdere etiam debet qui eam sollicitat, quod sponsa est dñi sui. Vnde cum peccato adulterij, erit ibi crimen proditiõis. Hoc autem attendebat Ioseph. qui dominæ suæ dicẽri sibi, Dormi mecum: dixit Genesi. 39. Quomodo possum facere hoc malum, & peccare in dominum meum? Attẽdere etiam debet, quod sponsa ista est adeo dilecta à dño suo, quod inclusit eam. Oblita est populum suum & domum patris sui, vnde concupiuit rex decorẽ eius. Iuxta verbum Psal. Ad hoc adulteriũ specialiter potest referri, quod legitur Prou. 6. Zelus & furor viri non parceret in die vindictæ. Stuprũ etiam, id est illicita defloratio virginis, frequẽter est ibi. Incestus etiam & valde graue genus incestus: quia cum vxore patris. Vnde ad hoc potest referri quod legitur 1. ad Cor. 5. Auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio qualis nec inter gentes, ita vt vxorem patris sui aliquis habeat. Ad idem potest referri quod legitur Genes. pen. Ruben effusus es sicut aqua: nõ crescas, quoniam ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum eius. Est etiam quodammodo ibi vitium contra naturam, quum fornicatur cum mortua, & iam sudario inuoluta. Religiosæ personæ quæ perfectè ordinem suum seruant, continuè sudarium suum ferunt. quia in habitu suo sepeliuntur.

De his que dant occasionem peccato Luxuriæ. PARS III.

Que habet septem capitula.

De incitamentis Luxuriæ. Et primò de otio, & indiscreta sumptione cibi & potus. CAP. I.

DICTO de his quæ faciunt ad detestationem Luxuriæ, & de speciebus eius, dicendum est de his quæ præstant occasionẽ huic peccato. Quæ sunt octo scilicet otium, indiscreta sumptio cibi & potus, exortatio vetularum vel aliarum personarum quæ consiliatrices sunt turpitudinis, & prauum exemplum, aspectus mulierum, colloquium, auditus, cantilenarum amatoriarum, vel instrumentorum musicorum, & turpiloquiorum, & tactus.

¶ Quod otium det occasionem huic peccato, patet ex scriptis